

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedejska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inostran, Sarajevo št. 5363, Zagreb
št. 39.071, Praga in Dunaj št. 24.797

Na dan z dokazi

V svoji izjavi v zagrebških »Novostih« je med drugim dejal dr. Žerjav, da so bili pristaši SDS zadnja tri leta preganjani ko garjavi psi. Ze enkrat smo na slično in manj nefino izjavo pozvali Žerjava in njegov tisk, da z dejstvi dokaže preganjanje pristašev SDS. Pa tako g. Žerjav, ko njegov tisk sta nam še do danes ostala dolžna odgovora. Vkljub temu pa najde g. Žerjav žalosten pogum, da svojo predrzno trditev ponovi in da jo odene še v obliko, ki je prav primerna le za ton, kakor je običajen v beznicah.

Kakor garjavi psi da so preganjani pristaši SDS! Kje je vendar iztaknil g. Žerjav te preganjane garjave pse? Ali morda na ljubljanskem magistratu, kjer odločuje esdeesarski župan in kjer ima SDS odločilno besedo? In vendar bi bilo lahko na ljubljanskem magistratu čisto drugače, če bi se hotela SLS poslužiti receptov, kakor jih je svoje dni izdajal dr. Žerjav. Da more namreč poslovati ljubljanski občinski svet, je odvisno le od dobre volje SLS, ki je imela že opetovano dosti lepih prilik, da onemogoči delo občinskega sveta, ker je brez nje dvetretjinska večina nedosegljiva. Dejansko bi imela tudi SLS vse polno argumentov, da bi to storila, ker ima od koalicije na magistratu samo škodo. Kljub temu pa je SLS žrtvovala svoje strankarske interese in omogočila redno delovanje obč. sveta, ker kot res demokratska stranka ni hotela slediti Žerjavovemu receptu. V hvaležnost za to vzgledno lojalnost SLS pa pride g. Žerjav z očitkom, da so njegovi pristaši preganjani ko garjavi psi!

Kje vendar! Ali morda v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, ali v Zbornici za TOI ali v drugih institucijah, kjer ima povsodi SLS danes merodajen vpliv in kjer so ostali vsi številni pristaši SDS na svojih mestih in kjer ni bilo nikjer nobenega preganjanja in nobenih krivic, razven za pristaše SLS! A svoje dni je dala stranka g. Žerjava zelo lepe primere, kako se taka preganjanja izvajajo in baš SLS je to najbolj občutila. Kljub temu pa ni vrnila SLS milo za drago, temveč ostala zvesta svojim demokratskim načelom. V znak hvaležnosti za njeno prizanesljivost pa prihaja dr. Žerjav z bajko o garjavih psih!

Ali pa morda misli g. Žerjav na razne državne urade, kjer se od njegovih časov sem sede in odločujejo njegovi ljudje in kjer morajo pristaši SLS še danes prenašati zlovoljo svojih višjih, ki so Žerjavovega političnega naziranja.

Kamor pogledamo, povsod je slika ista. Kar si je priborila SDS v času svojega vladanja uradniških in drugih mest, vsa so ji ostala ohranjena do danes in čeprav že tri leta ni v vladi, je po mnogih uradih in zastopih njena volja dejansko še danes merodajna. Kakor v zasmeh vsej tej lojalnosti in prizanesljivosti SLS pa govori g. Žerjav o preganjanih garjavih psih.

Da pa je slika popolna, treba še omeniti, da je bil tudi dr. Žerjav med tistimi, ki so proglasili socialni bojkot nad SLS in ki se ponajša s tem, kako bodo s SLS in njenimi pristaši obračunali, če pridejo zopet na vlado. Kot veliki in močeni gospodje nastopajo, obenem pa jadikujejo, kako so preganjani. Ali res ne čutite, kako smešni ste v tej svoji dvojni igri?

Sicer pa bodi gospodom od SDS in g. Žerjavu še posebej povedano, da tudi obzirnost SLS ni brezmejna. Če že hoče g. Žerjav na vsak način, da bi tudi njegovi pristaši malo okusili dobrot njegovega recepta, če hoče, da tudi njegovi ljudje spoznajo vso prijetnost esdeesarskega demokratizma, potem se jim to na vse zaupne tudi lahko pripeti. Pri tem pa ne bo treba SLS prav nič grešiti proti zakonom in še manj zagrabiti nedolžne, kakor so delali ljudje, ki so imeli moč, ko je bil dr. Žerjav v vladi.

Ko je bil g. Žerjav v vladi, takrat so bili ljudje v resnici preganjani in če že hoče g. Žerjav, tudi kot garjavi psi. Danes pa je po zaslugi SLS tega preganjanja konec! Ali morda to ni g. Žerjavu po volji? Ali zato kriči?

Volitve na be'grajski univerzi

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Danes so bile volitve na belgrajski univerzi in je prišlo do silnih spopadov med posameznimi skupinami in nato med študenti in policijo. V notranjosti univerze so padali streli. Rezultat volitev je sledeč: demokrati 408, radikali 304, samostojni demokrati 284, komunisti 218.

Vlada glede KDK enotna

Krize ne bo - Demokrati solidarni z vlado glede KDK - Novi vladni ukrepi - HSS in razpust zagrebške oblasti - Državna politika SLS in dr. Korošca

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Poleg zakonskega načrta o razpustu obl. skupščin, če ti očitujejo protidržavnost, je pripravljenih še nekaj sprememb tistih zakonov, ki so kazenskega značaja in katerih cilj je varstvo družbe in države. Spričo teh glasov so prišle iz Zagreba vesti, da je ta zakonski osnutek napravil med radičevci mnogo skrbi, ker bi v slučaju razpusta zagrebške oblastne skupščine zgubili zelo izdatnega finansierja. Celo opozicionalno strankarsko gibanje stoji na trblih finančnih nogah.

Zanimivo je dalje, da so se vladni krogi, kar se tiče zagrebškega slučaja, pomirili in je smatrali, da je kriza vlade vsaj odložena. V petkovih in sobotnih konferencah političnih prvakov so se tudi demokrati pomirili, ker so uvideli, da nimajo povoda otežkočevati dela vlade, ki je bila glede Zagreba vedno solidarna. Zato tudi včerajšnje in današnje konference demokratov niso prinesle za vlado nobene rokavice, ampak se je stvar prepustila poslanskemu klubu, ki se pa itak ne sestane pred sestankom narodne skupščine.

Razmere med demokrati so splošno znane in demokrati na noben način nočejo sprožiti vprašanja enotnosti stranke.

Na seji prvakov je šlo glavno za tem, če naj se kriza otvori ali ne, ali pa naj demokrati vztrajajo samo na tem, da se v vladi vpoštevajo znane demokratske zahteve, ki dolečajo, katere zakone naj narodna skupščina čim preje sprejme.

Da so radikali soglasno za dr. Korošca, ne dokazuje samo trditev ministra ver Dragiše Cvetkoviča, ampak tudi pisanje glasila Ace Stanojeviča. List piše, da je dr. Korošec mož na svojem mestu. Ministrskemu predsedniku in ministru za notranje zadeve lahko čestitamo, ker s tem aktom (Zagreb) ni storjena samo dolžnost, ampak je g. Korošec s tem postopanjem tudi dokazal, da so mu državni interesi nad vsemi drugimi. Pokazal se je vrednega položaja, ki ga zavzema. Če bo tako nadaljeval svoje delo za dobro naroda in države in če bo tudi z zadnjimi svojimi ukrepi uspel, potem se bo sčasoma dogodilo, da bo njegova podoba krasila naše domove, kakor jih krasí podoba srbskega prosvetitelja sv. Save. Slovenski narod pa na tem lahko čestita svojemu in našemu Korošcu.

Slovenski politiki v Nišu

Smodej, Kremžar in dr. Natlačen v Srbiji - Manifestacije za bratsko nar. zvezo in politično skupnost med radikali in SLS

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Narodna radikalna stranka je priredila sinoči v Nišu veliko strankarsko proslavo, na katero je povabila tudi zastopnike Jugosl. kluba. Povabili sta se odzvala poslanca g. Smodej in g. Kremžar ter predsednik ljubljanske obl. skupščine g. dr. Natlačen.

V Nišu je velikanska množica navdušeno sprejela tako radikalna ministra gg. Popoviča in Cvetkoviča, kakor tudi zastopnike Jugosl. kluba. Neprestano so se slišali klici: »Živeli Slovenci! Živeli Hrvati! Živel predsednik vlade dr. Korošec! Živel Vukičević! Za zastavami je šla povorka v mesto, kjer je mestna organizacija priredila prišleem lep banket. Minister Popović je ob tej priliki pozdravil in je dejal, da so došli baš v osrčje Srbije poslanci iz prečasnih krajev in torej ni res, da je v prečasnih krajih tako, kakor govore v Zagrebu. Večina prečasnih poslancev je proti zagrebški opoziciji. Tudi ta kriza bo prestana in kmalu bomo imeli vse poslance na skupnem delu. Minister je končno apeliral na sloge vseh radikalov, na sloge države in stranke. Zvečer je organizacija priredila večer v hotelu »Evropac«. Ves hotel in obe dvorani sta bili nabito polni radikalnega občinstva.

Nad vse burno pozdravljen je govoril v srbohrvatskem jeziku poslanec Jugosl. kluba Franc Smodej. Najprej je izrekel srčno zahvalo za prekrasni sprejem in prijateljstvo, ki ga uživajo Slovenci med radikali. Mi iz Slovenije smo najsevernejši zavezniki, pa tudi najbližji prijatelji radikalne stranke. Vedno boste v težkih časih našli nas Slovence, ki bomo šli na delo za pravično stvar. Niti trenutno nismo pomišljali, da ne bi šli v zajednico z radikalno stranko, če je treba čuvati narod in državo. Udani državni in kralju se veselimo, da smo lahko na skupnem delu z radikali. Posvetiti hočemo vse svoje moči narodu in državi, in ni samo slučaj, da sodelujeta Slovenska ljudska in radikalna stranka, kajti to sta dve imeni za eno in isto stvar.

Mi smo zrastle pod popolnoma drugačnimi razmerami. Ali obe stranki sta izšli iz naroda. Široke sloje zastopata Slovenska ljudska in radikalna stranka. Poslanec se spominja na zgodovinsko sejo srbske narodne skupščine v Nišu, ki je sklenila, da ne bo prej končala vojne, dokler ne bodo osvobodeni vsi Jugoslovani. Mi Slovenci smo prvi v Avstriji začeli ta pokret. Ravno naša stranka je pripravljala pot zedinjenju. Je še polno zaprek do idealnega državnega življenja, toda kjer je volja, tam je tudi uspeh. V zvezi z radikalno stranko bo Slovenska ljudstva stranka državo dvigala in urejevala.

Ravno tako navdušeno pozdravljen je izrekel g. dr. Natlačen zahvalo in v slovenskem jeziku opisal svoje vtise na potu od

Belgrada do Niša, kjer je občudoval bogastvo Srbije, a mu je prišla na misel tudi lepota Slovenije. Nam Slovence je Srbija zgled s svojo državnostjo in državnim vzgojnim delom. Vi Srbi pa se pri nas lahko učite organizacije v prosveti in gospodarstvu. Zvezda vodnica pa je nam in vam pravo srčno prijateljstvo. Naj bi se tega vsi zavedali. Lepo pravi slovenski pregovor: Sloga jači, nesloga tlači. Ruski pevski zbor je zapel na čast Slovencev »Buči, buči morje Adrijskosc« in nekaj ruskih pesmi. Nato se je razvila prijateljska zabava.

Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z ministrom Cvetkovičem na potu iz Niša v Belgrad. Tekom tega razgovora je minister izrazil svoje mnenje, kako naj bi prišlo do še ožjega sodelovanja med radikalno in Slovensko ljudsko stranko. Dejal je: Zame je izhod ta, da sta ti dve stranki nujno potrebni državi in narodu. Kakor ste videli na današnjem zborovanju, obsega tudi radikalna stranka kakor Slovenska ljudska stranka vse sloje naroda in sta po svoji konstrukciji popolnoma identični. Nato se je tudi v parlamentarnem življenju takoj opazilo, da gresta ti dve stranki skupaj. Mi nismo imeli z vami in vi ne z nami nikakih težkoč, ko je šlo za ureditev pravoslavnega zakona in pravoslavne cerkve, nato za šolski zakon in očitvidno ne bo težav, ko bo prišla kmalu v razpravo sklenitev konkordata. Po mojem mnenju bi državi in narodnim strankam samo koristilo, če bi se obe stranki še ožje združili in se tudi fundirali v eno državno stranko. Država bi nato imela močno zaslonbo v stranki, ki je razširjena preko cele države in zasidrana v narodu. Po mojem mnenju težko pride doba, da bi se ocepili radikali od SLS. Tudi je izključeno, da bi še propevali pri nas denuncianti, ki bi žalili dr. Korošca ali njegovo stranko.

Lahko poveste in napišete, kar ni nobena tajnost, da ima predsednik vlade dr. Korošec absolutno zaupanje vsega radikalnega kluba in vseh radikalov, in sicer glede vseh storjenih korakov, kakor tudi, da smo vsi prepričani, da je dosedanje delo Slovenske ljudske stranke visoko državniško.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem in s. abo delujočimi emulzijami, ki diše po ribjem olju.

JEMALT

je prašek, ki ima zelo prijeten okus in se jemlje suh ali raztopljen v mleku. Prireja se s sladnim ekstraktom Dr. Wankera in zajamčeno 3 % ribjega olja ter je posebno prikladen za vse one, ki navadno ritje olje zelo težko ali pa sploh ne preneso. Dobiva se v vseh lekarnah v malih zavojih po 25 Din in velikih zavojih po 42 Din.

Kriza odložena

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Sklepi ožjega glavnega odbora demokratske stranke so take prirode, da je vladna kriza formalno odložena, stvarno pa obstoja še naprej nezadovoljstvo nekaterih demokratov.

To odlaganje definitivne rešitve s strani demokratov je izzvalo zelo mučen vtis v vsah političnih krogih, ki smatrajo, da je vsa taktika demokratov v tem, da kolikor mogoče izkoristijo situacijo in izvršujejo za svojo stranko nove ugodnosti. Del demokratov pa je odločno proti tem neprestanim izzivanjem in motenju normalnega in mirnega dela vlade, kar se vrši po zahtevah gotovih ljudi v demokratski stranki. Najbolj se vidi to nerazpoloženje dela demokratov iz sklepov zadnje seje dem. ožjega glavnega odbora, ki se ni upal postaviti stranke pred gotovo dejstvo, kakor ob priliki zadnjega padca vlade.

Politični krogi smatrajo, da bo moral drugi del vlade podvzeti odločne korake, da definitivno razčisti razmere med vladnimi strankami, ki so dosedaj točno izvrševale dogovorjeni program.

Zagrebška obl. skupščina bo razpuščena

Ker je zagrebški oblastni odbor sklenil, da ne priznava novega velikega župana Maksimoviča in da sploh ne bo z njim občeval, je bil v notranjem ministristvu izdelan zakonski načrt, po katerem bo vlada upravičena, da razpusti oblastno skupščino. Ta zakonski načrt se glasi:

Če so sklepi in izjave, kakor tudi splošno delo oblastne skupščine na škodo državnim interesom, more notranji minister na predlog velikega župana in po pristanku ministrskega sveta ali državnega sveta razpustiti oblastno skupščino in odrediti volitve najdalje v roku enega leta.

Dokler niso volitve izvedene, bo izvrševala vse pravice skupščina in tudi sklepanja proračuna začasna uprava, obstoječa iz krogov volivcev dotične oblasti, ki imajo vse predpogoje, da morejo postati člani oblastne skupščine in ki jih bo imenoval na predlog velikega župana in po zaslšanju ministrskega sveta notranji minister. V takih slučajih se bo smatralo, da je članom oblastnega odbora potekel mandat in se bo novi oblastni odbor izvolil iz članov začasne uprave.

KDK za vojaško diktaturo

Zagreb, 9. dec. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu so se danes raznesle vesti, da bo dr. Korošec jutri podal ostavko. V krogih KDK so posebno poudarjali, da so odnošaji med vladnimi strankami postali tako napeti, da je nemogoče nadaljevati režim dr. Korošca v tej formi. Čuli so se glasovi, da se bo po ostavki vlade dr. Korošca poskušalo ponovno sestaviti vlado iz današnjih vladnih strank, ali da bo ta poskus propadel in da bo prišlo do vlade tistih vladnih skupin, ki odobravajo delo dr. Korošca. V zelo odličnih krogih KDK je vladalo mišljenje, da bo po vladi dr. Korošca prišla vojaška vlada. To mišljenje o vojaški vladi se zdi, da se zlasti poudarja pri samem vodstvu KDK, in to kot njihova želja, da se na ta način preide iz te situacije.

Zelo je karakterističen v tem oziru uvodnik današnjega »Obzora«, ki sicer ni noben službeni organ KDK, pač pa je njegovo mišljenje redno merilo razpoloženja v KDK. »Obzor« trdi v tem uvodniku, da bi vojaška diktatura bila edini izhod iz te situacije. Kakor je vaš dopisnik doznal iz popolnoma verodostojnih virov, je dr. Maček nekega dne izjavil pred nekaterimi svojimi poslanci, da je po njegovem mišljenju edino diktatura sposobna, da reši državni problem. Karakteristično je to mišljenje med odločujočimi faktorji KDK zlasti radi tega, ker je njihovo časopisje vzdignilo toliko krika proti dr. Korošcu, ker je imenoval g. Maksimoviča za vršilca dolžnosti velikega župana v Zagrebu, ker da je to kršitev demokratizma, dočim se oni privatno in javno prizadevajo za popolno likvidacijo demokratskega režima.

Včerajšnje izdaje listov prinašajo vesti iz Belgrada, da je situacija vlade čvrsta in da ni pričakovati krize.

Zagrebški rektor v Be'gradu

Zagreb, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Med krogi KDK je izzvala veliko nezadovoljstvo pot bivšega rektorja hrvatske univerze dr. Zimmermanna v Belgrad, kjer je zadnje dni izvršil razne intervencije po raznih ministrstvih. Dr. Zimmermann se je namreč zadnje čase pote goval za socialni bojkot in je zato njegova pot v Belgrad, kakor tudi avdiencia pri g. dr. Korošcu, izzvala pri zagrebških federalistih pravo presenečenje.

Po zagrebških dogodkih

(Od našega stalnega dopisnika.)

Zagreb, dne 8. decembra.

Čeprav je zagrebški tisk ostro nastopil proti trditvi, da so bili glavni udeleženci v krvavih zagrebških dogodkih komunisti, vendar je dejstvo, da imajo komunisti pri takih dogodkih v Zagrebu glavno besedo. Navno bi bilo mišljenje, da so nacionalistični krogi v Zagrebu zadovoljni in da so se sprijaznili s sedanjim stanjem, vseeno pa bi bilo čisto zgrešeno pripisovati vse dogodke le njim. Razširjanje in nalepljanje plakatov za mrtvaško glavo, grožnje, doždevno v imenu vseučiliške omladine, da se bo ves Zagreb spremenil v same šunjiče (ime morilca Vlade Ristovića), nočni napad na vojsko, izizivanje višjih oficirjev in psovanje vojske, ki nikdar ni prekršila svoje dolžnosti, vse to se vsekakor ne more pripisati meščanskim strankam ali posameznikom, kar tudi vsi trezni meščani Zagreba sami priznavajo.

Popolnoma je zadostovalo, če je kdo objektivno opazoval zadnje dogodke in osebe, ki so aktivno sodelovale v zadnjih ostrih nastopih proti predstavljateljem oblasti. Takoj je moral konstatirati, da ni bila situacija v rokah Vlaske ulice, ki določuje mišljenje Zagreba, temveč v rokah opasnih temnih elementov. Pa tudi način borbe, kakor se je opazil pri demonstracijah, potrjuje to dejstvo. Lansko leto je krožil po Zagrebu letak, izdan od tajništva komunistične omladine. V tem letaku so bila natisnjena navodila za delo proti civilnim in vojaškim oblastem v naši državi. Izrečno je bilo v tem letaku rečeno, da treba na vsak način izkoristiti nezadovoljstvo meščanskih strank v komunistične strankarske svrhe. Zlasti pa je treba gledati na to, da zavzame pri demonstracijah boj tak obseg, da pride do tem močnejše intervencije oblasti, ker bi se na ta način povečal propad med posameznimi strankami in plemeni. Poleg tega pa se v letaku zlasti poudarja, da treba pri takih prilikah napadati predstavitelje oblasti dejansko in od zadaj in pri tem paziti, da ostane pravi krivec nepoznan. Nekateri teh letakov so se zaleteli tudi v razna uredništva. Če se upošteva, kako so demonstranti napadali policijo, tedaj se vidi, da se je vse delalo točno po komunističnem receptu. Prvič se je zgodilo, da je bila policija brez vsakega poudara napadena s ostrim orožjem in da je nekoliko ljudi celo streljalo na posamezne stražnike in policijske agente.

Napačno pa bi bilo tudi misliti, da so samo komunisti za revolucionarne metode. Tudi nekateri radičevci simpatizirajo z revolucionarnimi metodami in to brez oklevanja tudi priznavajo. Žive v prepričanju, da treba v naši državi izzvati čim večje nemire, da bi prišlo do težkega spopada in bi imelo potem po njihovem mnenju hrvaško vprašanje pred Evropo več opore, ker bi se javno pokazalo, da sedanjega stanja ni mogoče ohraniti brez prelivanja krvi. Toda računati na radičevceve se popolnoma krivi in sicer v prvi vrsti vsled tega, ker je ogromen del KDK proti takim metodam.

Nesoglasje v vrstah KDK pa je tudi sicer vidno pri vsakem koraku. Ko obešajo nekateri omladinci na stolpu katedrale zastavo z usodnim 5. decembrom (ko je bil 1. 1918. krvavo udušen upor zagrebškega polka), kličejo v istem času njih tovariši Pribičeviću, pa čeprav je znano, da je bil 5. decembrski nastop proti upornim demonstrantom zelo blizu krogom g. Svetozara Pribičevića.

Značilno za razporeditev med strankami v KDK in za njih medsebojne odnose je tudi štrajk, ki ga je izvedla vseučiliška omladina po 1. decembru. Iniciativo za štrajk je dala frankovska omladina, podpirana od federalistov in radičevcev, zlasti krepko pa od madžarskih študentov v Zagrebu. Že to govori cele knjige, da so se madžarski študenti sploh smeli upati vmešavati se v naše notranje zadeve in da niso bili od hrvatskih študentov takoj najkrepkeje zavrnjeni. Dočim pa so aranžirji štrajka sprejeli madžarsko pomoč, niso druge hrvaške študente in niti ne samostojno demokratske skupine pozvali v pripravljani odbor. »Riječ« je proti temu preziranju njenih ljudi nastopila, toda brez uspeha.

Zelo značilen za situacijo in razmerje med posameznimi strankami je tudi govor g. Grisona v Splitu. V času, ko zahtevajo v Zagrebu popolnoma samostojno hrvaško državo, je govoril dr. Grisono o potrebi popolnega državnega in narodnega edinstva. V izjavi nekemu francoskemu listu pa zahteva tu tudi g. Pribičević, ki pri tej prilici ostro napada SLS in HPS zaradi njihovih širokih avtonomij ter tako jasno pravi, da se ne strinja z onimi, ki hočejo popolno ocepitve in uvedbo nekakega dualizma, kakor je bil v Avstro-Ogrski.

Kljub vsem tem nesoglasjem pa je resnica, da so opozicijske stranke v govorih voditeljev, posebno pa s pomočjo tiska, ustvarile tako ozračje, da je že zadnji čas, da se prične s radikalnim reševanjem vseh onih vprašanj, s katerimi rušijo voditelji KDK avtoriteto države. Danes je psihološko ozračje takšno, da more biti vsako nadaljnje odlašanje usodno za bodočnost države in s tem v prvi vrsti tudi za Hrvate. Ker KDK odbija vsako pozitivno sodelovanje s katerokoli stranko in ker HSS izjavlja po svojih poslanecih, da nikdar več ne vstopi v belgrajski parlament in

Konec parlamentarizma v Italiji

Rim, 8. dec. (Tel. »Slov.«) Med velikim odobravanjem in glasnim hropom svojih fašističnih poslancev je Mussolini včeraj popoldne razpustil zadnji italijanski politični parlament in napovedal skorajšnje rojstvo prve italijanske kooperativne zbornice, ki se bo sestala v prvih dneh meseca marca. Mussolini bo to zbornico otvoril s velikim političnim govorom. Iz tega političnega govora, katerega pripravila že sedaj, je rekel, da hoče ob današnji priliki navesti par drobtin.

Njegova izvajanja glede zunanje politike so zelo zanimiva, da si ne povedo nič novega, vendar pa je značilna brezobzirna odkritost, s katero je govoril. Uradno besedilo njegovega govora sicer še ni znano in se radi slabe akustike njegove besede niso mogle povsem točno slišati. Rekel pa je približno takole:

Mi smo vsi za mir. Podpisali smo Kellovogo pogodbo, katero sem označil kot vzvišeno. Ta pogodba je tako vzvišena, da bi se že skoro lahko imenovala transcendentalna. Če se nam bodo jutri predložile druge pogodbe, ki bi služile miru, bi jih mi tudi podpisali. Mi nečemo, da bi se moglo reči, da bi se rajsko stanje na svetu moglo kakorkoli kaliti s kakim fašističnim imperializmom. Toda za temi stvarmi tiči resnica, ki si je ne moremo prikritivati. In ta resnica je, da se oborožuje ves svet. Listi vsak dan pišejo, da se spuščajo v morje nove podmornice in križarke in druge take »mirne priprave«. Saj ste čuli ob razpravah v drugih parlamentih, iz katerih izhaja, da se množi število topov in drugih vojaških priprav. Vedno je bilo tako, da se je govorilo o miru, če se je bližal vihar. Mi nečemo, da bi se motilo evropsko ravnotežje, moramo pa biti pripravljeni. Nihče od vas se ne bo čudil, če bi zahteval od vas nove napore vaših sil in če se Italija na suhem, na morju in v zraku spopolni do najvišje možnosti. Politika valnih plesov je za Italijo minila. Mi smo postali previdnejši pri dovoljevanju našega prijateljstva. In če je sklenjena z nami kakakoli prijateljska pogodba, vedo vsi, da bomo šli z njo do konca. Mi se ne bližamo lahkim časom. Pač pa bodo v bodočnosti težki časi. Za nas še ni prišel trenutek, da bi se mogli podati k miru. Mi moramo korakati dalje. Vi ste imeli prednost in srečo, da ste sklenili znamenite zakone in da ste se

udeleževali dogodkov, ki bodo ostali sporočeni v zgodovini. Sedaj pa vas moramo obvestiti, da boste v prihodnjih petih letih bodeče 28. zakonodajne periode, očitno ne manj znamenitih dogodkov. Mi smo prevzeli težko dedščino, toda svoji nalogi smo bili kos. Kadar sem zatopljen v svoje misli in premišljujem o čudnih dogodkih svojega življenja, prosim Vsemogočnega, naj moje življenje ne gre preje h koncu, dokler ne bi moje oči videle še sijajnejše in večje fašistične Italije na suhem in na morju.

Zunanja slika današnje parlamentarne seje je bila zelo učinkovita. Galerije so bile nabitke polne. Fašistični poslanci so imeli vsi črne srajce ter je bilo med 320 poslanci, ki so bili prisotni, opaziti komaj 20 belih ovratnikov. Ob začetku seje je bilo v dvorani zelo nemirno ter so se najprej sprejeli zakoni o porabi delavske gručavnice in o sestavi velikega fašistovskega sveta. Potem se je dvignil generalni tajnik fašistovske stranke Turati, ki je s kratkim nagovorom izročil Mussoliniju spomenico o smrti političnega parlamenta, podpisano po vseh fašističnih poslancih. Potem je, ko je še trajalo odobravanje, nastopil na govorniškem odru Mussolini, držeč v levi roki rokopis, v desni pa rdečo rožo. Govoril je prosto, toda preveč tiho, da bi svoj glas varoval za dramatični konec svojega govora. Tako zvani neodvisni poslanci so med tem zapustili dvorano. Njegove navedbe, kolikor so se tikale notranjopolitičnih stvari, niso prinesle dosti novega. Opisoval je najprej delovanje sedanjega parlamenta z mnogimi zahvalnimi besedami in prosil onih 35 fašističnih poslancev, ki so iz starega parlamenta prišli v novo zbornico, da se dvignejo s svojih sedežev, da bi jih ostali poslanci počastili. Nato je naglašal, da se bo določevanje poslancev v novi korporativni zbornici vršilo po zelo strogih načelih. V dosedanji zbornici je bilo 85 odstotkov fašističnih poslancev, v novi jih bo 100 odstotkov. Naloge nove zbornice je opisal tako, da bo nova zbornica predstavljala tako rekoč generalni štab učinkovitih delovnih sil Italije.

Na koncu seje so se dvignili vsi poslanci in vse občinstvo na galerijah. Zapeli so fašistično himno ter dolgo časa prirejali hrupne ovacije Mussoliniju in fašizmu.

Prelat Kaas predsednik Centruma

Berlin, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Dve veliki nemški politični stranki, nemški nacionalci in centrum, sta sprejeli danes važne sklepe. Zborovanje nemških nacionalcev v Berlinu je danes sklenilo, da se dajo poslancu težke industrije Hugenbergu dalekoležna pooblastila, ki pomenijo racionalizacijo nemške narodne ljudske stranke. Na zunaj pomeni ta ukrep, da se odstrani dosedanja instanca vodstva stranke, ki je bila sredi med predsednikom stranke in vodstvom stranke. Hugenbergu je dano na prosto, da po potrebi skliče delovni odbor. Opozicija zastopnikov nametščencev in delavcev v stranki, ki je ravno v zadnjih mesecih nastopala zelo močno, ter se obračala proti monarhističnim tendencam stranke je s tem podrejena Hugenbergu.

Drug, notranjopolitično važen dogodek se je pripetil na zborovanju vodstva centruma v Kölnu. Šlo je za volitev novega predsednika. Pri centrumu je bil položaj tak, da so se pri zadnjih državnozbornskih volitvah številni delavski volivci odvrgli od stranke, ker niso bili zadovoljni s koalicijo centruma z nemškimi nacionalci. Po mnogih posvetovanjih se je danes dosegel sporazum, da je bil danes z veliko večino izvoljen za predsednika centruma prelát Kaas.

Zborovanje avstr. kršč. soc. stranke

Dunaj, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Krščansko socialna stranka je imela včeraj in danes zborovanje stranke, na katerem je prišlo predvsem od izraza veselja radi izvolitve državnega predsednika Miklasa. Kot gost je prišla na zborovanje številna deputacija bavarske ljudske stranke pod vodstvom bavarskega ministrskega predsednika dr. Helda. Nemški centrum pa ni mogel poslati delegatov na Dunaj, ker je imel tudi sam svoje zborovanje, pisal pa je oprostilno pismo. Kot avstrijski zastopnik zborovanja centruma v Kölnu je bil z Dunaja odposlan bivši zunanji minister dr. Mataja.

Ob pričetku zborovanja je zvezni kancler dr. Seipel pozdravil zveznega predsednika Miklasa, ki je zadnjikrat prišel na kongres stranke. Sedaj je krščansko socialna stranka dobila enega svojih vodilnih mož tudi na prvem mestu države, in sicer katoliškega moža, ki se drži svojega katoliškega prepričanja. Ostal pa bo tudi nestranski, kakor mora biti državni poglavar. Nato je dr. Seipel posebno pozdravil prvega državnika sosedne bavarske države, ministrskega predsednika dr. Helda. Zvezni predsednik Miklas je

tako izključuje vsako sodelovanje s katerokoli skupino, nastaja za vse stranke, ki jim je še pri sreju razvoj države in našega naroda, dolžnost, da pride država čim prej iz sedanjega stanja. Ker se smatra vsled nizke agitacije vseh mogočih elementov vsako čustvo za državo kot izdajstvo hrvaškega naroda, morajo vse patriotske stranke približati hrvaški narod državi in tudi državo hrvaškemu narodu in to pa navzlic nasprotni volji voditeljev KDK. To pa se mora storiti na ta način, da se polagoma ustreza upravičenim željam hrvaškega naroda in se s tem onemogočuje razorno delovanje politike KDK.

Ce vsi znaki ne varajo, je zadnji čas, da se prične to delati. Po Vlaske ulici prihaja v Zagreb Moskva, če vodilne stranke ne bodo razumele svoje dolžnosti.

be, ureditev plebiscita, izvedbo najemniške reforme, zvezane s pospeševanjem zidanja stanovanj. Predsedna razpustitev narodnega sveta bi pomenila toliko, kakor beg pred neobhodno potrebnim izvrševanjem dolžnosti sedanjega parlamenta.

V sledeči debati sta poslanci dr. Drechsel in dr. Gürtler, ki spadata k levemu krilu stranke, naglašala možnost sodelovanja s socialnimi demokrati. Načelnik stranke Kunschak je govoril posebno o reformi najemnin in tudi finančni minister dr. Kienböck je branil svoj predlog zakona za pospeševanje zidanja stanovanj, ki ne bo služil samo kapitalizmu.

Kar se tiče zunanje politike, se je govorilo samo o odnošajih nasproti Italiji. Tirolski poslanec dr. Schuschnigg je rekel: Agitacija krščansko-socialne stranke se bistveno razlikuje od socialnodemokratske proti fašizmu in sploh od šovinistične nacionalne propagande. Dr. Seipel je k temu izjavil, da zborovanje stranke pozdravlja, da se je zopet omenilo tirolsko vprašanje.

Korošec za uradn'švo

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Danes je notranji minister izročil odlikovanja svojega resora odlikovancem, s katerimi jih je odlikoval Nj. Vel. kralj. Pri tej prilici je imel na navzoče lep nagovor, za katerega se je zahvalil v imenu uradništva pomočnik ministra Žika Lazarević. Poudarjal je, da dr. Korošec skrbi za uradništvo, da se je pod njegovim ministrovanjem uvedla vsaj relativna uradniška stalnost in da dela na tem, da dobi uradništvo tudi materialno podlago. Uradniki v Južni Srbiji so že dobili prispevke in upati je, da se bo kmalu vsemu uradništvu države pomaglo glede materialnega stanja. Nato je minister dr. Korošec zvečer ob 8 v hotelu »Bristol« priredil na odlikovancem večerjo.

SLS za slovenskega kmeta

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Po informacijah, ki smo jih dobili, bo količnik glede katastrskega donosa za posamezne pokrajine nekako sledeč: za Vojvodino, Bačko in Banat 35, Zembolje 32, Baranjo 27. Hrvatska je razdeljena na deset skupin s sledečimi količniki: Srem 32, Osijek 30, podravska skupina 29, posavska skupina 29, Zagreb 29, srednjehrvatsko-slavonska in Medijumure 27, Zagorje 26, gore-njekrajska 25, liško-primorska 24. Slovenija je razdeljena na tri skupine: Prekmurje 30, Slovenija razen Celja in Slovenjgradec 20, Slovenjgradec in Celje 18. Kakor se vidi, smo dosedaj glede količnika na zadnjem mestu, čeprav se je hotelo v začetku potisniti v sled pridnega in intenzivnega obdelovanja zemlje med količnike 26—28. Odslej bo Slovenija plačevala manj davkov.

Nasilje vodje KDK nad časnikarjem

G. Predavec je podpredsednik HSS, predsednik oblastnega odbora v Zagrebu in eden glavnih činiteljev vodstva KDK.

G. dr. Pernar je tisti radičevski poslanec, ki je najbolj vpil proti »belgrajskim ubijalcem, hegemonistom«, ki pa je kot največji razgrajč KDK v parlamentu veliko odgovoren za atmosfero, ki je rodila 20. junij.

Predavec in dr. Pernar sta v HSS tista, ki vodita ostro taktiko KDK.

KDK v imenu svobode proglašala socialni boj proti Belgradu. KDK v imenu kulture kliče ves svet na pomoč proti balkanizmu srbijanstva, KDK išče zaščite za življenje, ki da je v nevarnosti, ker v državi vlada režim batine in krvi.

Svoboda tiska nasprotniki KDK sploh ne razumejo, ne pojmujejo in seveda ne spoštujejo.

Tako govori KDK vsak dan. Kako pa KDK dela? Poglejmo samo najnovejši slučaj.

V petek dne 7. t. m. so se v zagrebški soborici sestali Pribičević, dr. Maček, Vilder, Demetrović, Pernar, Pavelić in Košutić, da se posvetujejo o sprejemu novega velikega župana in o prepovedi shoda KDK v Virovitici.

Kakor vsak dan, so časnikarji tudi tokrat prišli tja, da zvedo najnovejšo iz vrst KDK in poročajo. Med njimi je bil tudi dopisnik belgrajske »Pravde« dr. I. Nevistić.

Ko je slednjega zagledal g. Predavec, je ves besen planil proti njemu: Kako smete priti v mojo hišo! Vi, ki tako nesramno pišete.

Časnikar se je branil, da piše kakor pač misli in presoja dogodke, toda nič ni pomagalo. Predavec je vpil: Tu sem samo jaz gospodar, marš napolje! Dr. Nevistić je apeliral na prisotnega Pribičevića, ki se je obrnil in šel. Pridrvel pa je še dr. Pernar in oba s Predavcem sta lastnoročno potisnila dr. Nevistića na hodnik, ga pahnila po stopnicah in še brcnila skozi vrata na cesto. Predavec je še vpil za njim, da ne sme prestopiti praga te hiše, vrtarju pa je naročil, da naj ga takoj ven vrže, če bi ga opazil v hiši.

Tako popisuje dogodek dr. I. Nevistić sam. To so metode KDK napram svobodnemu poklicnemu časnikarju. To je svoboda KDK. Tako pojmuje KDK kulturo, to je njena civilizacija.

Vo'na v Južni Ameriki

Newyork, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Paraguayski upravitelj poslov je zaprosil za potni list in odšel pod vojaško stražo na mejo.

Buenos Aires, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Med bolivijskimi in paraguayskimi četami se vrše močni obmejni boji.

Dijaška proslava Brezmadežne

Ljubljana

Slovensko katoliško dijaštvo je proslavilo leto pod okl. ljem Slovenske dijaške zveze kar najodličnejše praznik 8. decembra. Proslava se je vršila ves dan. Dopoldansko proslava se je pričela s skupno sveto mašo v frančiškanski cerkvi in se je nadaljevala v beli dvorani »Uniona« ob pol 11. uri v obliki slavnostnega zborovanja: vsa ljubljanskega katoliškega dijaštva. Po pozdravu predsednika SDZ Niko Kureta, je nastopil srednješolac M. Krajnc, ki je pokazal dušo srednješolca, ki hoče zaživeti novo življenje po Mariji; sledila je globoko občutena deklamacija Vodnikovke »Ave Marije«. Nato je nastopil solist M. Modic, cand. iur. z Ch. Gounodovo »Ave Marijo« in P. H. Sattnerjevo: »Kdo je ta?« (Iz »Assumptio«). Sledil je govor dijakinje B. Lavričeve, ki je dobro povdarila vrednost visokega vzgleda Brezmadežne za našo družino, ki je v razsulu. Občutena je bila deklamacija B. Vodnikovke »Prošnje pesmi«. Za njo je nastopil Akademski kvartet z A. Försterjevo »Ave Marijo« in S. Miheličev: »O Gospa moja«. Temu je sledil govor bogoslovca Demšarja, ki je povdarjal važnost molitve in katoliške akcije. Nato je zapela solistka A. Megla Marschalkovo »Marija na gori« ter Godardovo »Uspavanko«, nakar je govoril akademik E. Bojc. V novi mladini je zavrela močnejša zavest odgovornosti pred življenjem. Spridlo opredelitve na »katoliško« in »napredno« dijaštvo mora čutiti katoliški dijak še posebne dolžnosti. Z doslednostjo, kakršna drugim ni dana, je našla ta mladina Očeta Boga kot aksiom, zato ji je kak nietscheanski nadčlovek — kakor se naj opirajo svobodni sleci — zmoten, kakor odločno odklanja tudi vsako bojevitost in mlačno versko spoznanje. Brezmadežna pa je oni osnovni kamen, ki ga reformatorji družbe in njene osnovne stanice — družine ne bodo mogli prezreti. Vsak dijak naj si Marijo izbere kot svojo najboljšo spremljevalko! H koncu je sledila še deklamacija V. Vodnikovke »Molitve«, nakar je predsednik N. Kuret zborovanje zaključil s prošnjo, naj se vsi številno udeležijo duhovne igre »Theophila« ob 4. uri pop. v veliki dvorani »Uniona«.

Maribor

Lepi in veseli so postali prazniki slovenskega katoliškega dijaštva. Ze samo dejstvo, da je izbrala mladina praznik Brezmadežne za svoj dan, je poročstvo lepih dni, ki prihajajo. Zjutraj so katoliški dijaki prisostvovali sveti maši in pristopili skupno k mizi Gospodovi. O Brezmadežni pa je govoril mladim dušam v krasni propovedi in s pesniškim zanosom bogosl. docent Stanislav Canjkar.

Slavnostno zborovanje.

Ob 10. uri se je zbralo katoliško dijaštvo v dvorani Zadržne gospodarske banke in jo čisto napolnilo. Med mladino so prišli tudi nekateri odlični njeni prijatelji: oblatni predsednik dr. Leskovar, mestni župan dr. Juvan, narodni poslanec Žebot, obl. odbornik Krajnc, docent St. Cajncar, profesor Rezman in drugi. Zborovanje se je otvorilo s pesmijo Kmeti hiši, ki

hvali naš priprosti kmeti dom, odkoder so prihajali in prihajajo še danes apostoli in svečniki. In vendar je bilo med pevci in pevskami mnogo takih, ki niso vzrastli pod kmeti streho. In med tremi, ki so govorili, je v resnici samo eden sin kmeti matere. Tudi naša slovenska inteligenca je začela plačevati svoj božji davek.

Potem je govoril dijak-Orel Josip Majcen. — Dobro je razkladal misli, ki zavestno ali samo podzvestno tlijo v teh mladih srcih, ki se z vsakim dnevom bolj jasno zavedajo, da je sreča samo v navezanosti na Boga in v apostolskem delu za ljudstvo. Nato je sestra Mimica Mlakerjeva v pesniški besedi spregovorila O deklici-svečenici. Govorila nam je o dekliškem svečeništvu ljubezni, v resnici pa so njene tople besede veljale životvornosti ljubezni vobče; in ta ljubezen je dolžnost vseh.

Končno besedo je imel dr. Franc Vatovec: Kako je orlovstvo cvet dela naših Kladivarjev, koliko energij se je tekom časa nagromadilo v tej mogočni organizaciji slovenskega ljudstva, o tem nam je govoril dr. France s svojo živo besedo, ki je kakor pečat na dozorelo misel moža, ki je z ljubeznijo študiral zgodovino svojega naroda.

Akademija.

Prvikrat je bilo, da so se tudi naši dijaki Orli odločili za unionsko dvorano. In zvečer se je pokazalo, kako veliko prijateljstvo ima že naše orlovstvo v Mariboru, prav posebno pa naši dijaki Orli. Dvorana je bila čisto polna. Prišlo pa je k akademiji tudi veliko odličnih gostov in prijateljev naše mladine: veliki župan dr. Schaubach s soprogo, prevzvišeni knezoškof dr. Karlin, presvetli škof dr. Tomažič, oblatni predsednik dr. Leskovar s soprogo, mestni poveljnik general Dimitrije Spasič s soprogo, mestni župan dr. Juvan, narodni poslanci dr. Hohnjec, Vesenjak in Žebot, prosvetni šef dr. Kotnik, fin. ravnatelj dr. Povalej, gimnazijski ravnatelj dr. Tomišek, vseučiliški profesor dr. Rožman iz Ljubljane in še drugi odlični gostje. Občinstvo je bilo zelo hvaležno; to se je pokazalo pri izvajanju posameznih sporednih točk, ki so se vrstile z jadrno zaporednostjo. Občinstvo je nagajalo nastopajoče mlade in mladenke, naraščajnike in gojence, člane in članice za njih vzorno in strumno izvajanje posameznih vaj s toplim, mestoma dolgotrajnim in frenetičnim aplavzom. Za sluga gre pa tudi sestri Mlakerjevi in br. Petrunu za tehniško vodstvo in pripravljalnemu odboru Dijaškega Orla za organizacijo tako lepo uspele akademije. Veliko hvale in priznanja so zlasti želi bratje, ki so nastopili na bradlji, drogu in konju. Eksaktno in dovršeno izvajanje posameznih težkih vaj je mestoma prebatalo naravnost v vrstolomnost. In tudi »Rajanje Sloven« ob spremljanju harmonike je zelo urajalo; povzročilo je, da se je občinstvo po odrajanju razhajalo v vedrem razpoloženju in splošnem zadovoljstvu. Pohvalno moramo omeniti tudi sodelovanje orkestra Ljudskega odra, ki tudi kaže ob priveditve do priveditve vedno lepši napredek. Pripravljalnemu odboru in našim katoliškim dijakom sploh k odlično uspeli proslavi letošnjega Dijaškega praznika naše najprizrečnejše čestitke.

pt.

Razne cesti

Odlikovanja. Na predlog ministra za narodno zdravje so bili odlikovani z redom sv. Save III. razreda: dr. Mavricij Rus, predsednik zdravniške zbornice v Ljubljani; dr. Ivan Matko, primarij v Mariboru; dr. Mirko Černič, primarij v Mariboru; z redom sv. Save IV. razreda je odlikovan dr. Živko Lapajne, višji okrajni zdravnik v Ljubljani. — Na predlog ministrstva za trgovino je odlikovan z redom sv. Save III. razreda: dr. Fran Windischer, glavni tajnik Zbornice TOI in podpredsednik centrale industrijskih korporacij; z redom sv. Save IV. razreda pa je odlikovan dr. Ivan Ciril Miličič, glavni tajnik tovarn Pollak v Ljubljani. — Z redom sv. Save V. razreda so bili odlikovani: Matvež Kolarič, dr. Ivan Lamut, Maks Svoboda in Miroslav Matjašič v Ljubljani. — Zlato kolajmo sta prejela: Aleš Cizelj in Bogoslav Stamenkovič v Ljubljani.

Premeščen je bivši predsednik ljubljanskega pododborna združenja rezervnih častnikov g. inž. Vladimir Beve od gradbenega ravnateljstva Ljubljana, v Novi Sad.

Osebnosti iz železniške službe. Strokovni izpit za prestop v glavno skupino so položili uradniki I. kategorije inž. Ernst Sancin, inž. Ignacij Vidic, inž. Riko Šaplja, Egon Tancig; uradniki II. kat. 2 b skupine Ivan Koufu, Konrad Merz, Matej Berce, Joža Princ, Josip Zupančič, Srečko Čerček (z odliko), Feliks Kodrič; uradniki II. kat. 3. skupine Ivan Wurzing, Lavoslav Struna, Avgust Pavličič, Bruno Nusdorfer, Verij Svaiger, Josip Teržar, Stane Likar, Bogomir Milost, Ivan Zuccato, Rudolf Mejak, Bogdan Zobenica, Milan Deisinger, Emil Klebel, Zdravko Čelan, Ivo Sturm, Leopold Bernik, Ciril Brajnc, Alojzij Maur, Ivan Mikl, Apolonija Brumen, Anton Müller, Josip Černe, Ivan Kosiček, Ljudevit Kranjc, Avgust Oblak, Hinko Kenda (z odliko), Vladimir Vajda, Fran Müller, Rajko Rot (z odliko); uradniki II. kat. 4. skupine Stanko Trček, Ciril Zupan, Fran Kovarič, Karol Las-

bacher. — Premeščen je uradnik III. kat. 3. skupine Oton Zupanc iz direktije v Sarajevu k prometno-komercialnem oddelku direktije v Ljubljani. — Napredoval je za uradnika III. kat. 4. skupine Josip Kozjak, zvaniknik I. kat. 2. skupine.

V naše državljanstvo so sprejeti Ivan Maglica v Skokih — mariborski okraj; Josip Rupnik, učitelj iz sv. Eme — šmarnski okraj; Albert Ivančič, učitelj iz Makol — mariborski

okraj in Amalija Gregorič, učiteljica iz Ljubljane. — Izstop iz državljanstva kraljevine SHS je dovoljen zas. učiteljici Konstanciji Omulec, pristojni v Krčevino — ptujski okraj; ključavničarju Petru Germšku, pristojnemu v Gorjane — šmarnski okraj; uradnici Alojziji Buntera, pristojni v Janževu Goro — mariborski okraj in Elizabeti Malek, pristojni v Gornji Jak. Dol — mariborski okraj.

Belgrajska orlovska družina. Kaj, tudi v Belgradu so se vgnezdili? So se in upamo, da čvrsto! Skoro leto dni smo pot pripravljali in potem smo se strnili mladi fantje v odsek, služkinje v slovenski, hrvatske in arabske katoliške mladenke pa v belgrajski orlovske krožek. Zakaj in kako, to je skrivnost orlovskega uspeha, moči pa nam daje vera v mladost otrok božjih. Za desetletnico zedinjenja smo priredili akademijo. Dobro uro je trajala, dvanajst točk obsegala, vsi, ki bi radi, pa niso mogli v dvorano, ker je premala. Od točke do točke so gledalci rasli v veselje in vzbujili belgrajsko orlovsko družino. Protestantski gospod je dejal in pravoslavna gospa je pritrdila: »Kaj tacega mi ne zmoremo!« — Zivahno so bile pozdravljene slovenske Orlice v Plečnikovih krojih. Ideja programa je bila: Iz težkih dni preko osvobođenja s križem v življenje. Morda so bile točke — telovadne in pevske — tudi tehnično neoporečne, važnejše je, da smo si v Belgradu pridobili zaupanje v zdravo moč orlovskega dela.

Železniška nesreča v Vojvodini. V soboto ob 5 zjutraj se je pripetila v Bogojevu v Vojvodini železniška nesreča, pri kateri je le malo manjkalo, da ni prišlo do velike katastrofe. Dva tovorna vlaka, ki sta vozila drug za drugim, sta se zadela, ker je zadnji vozil z večjo hitrostjo kot prvi. K sreči je strojevodja zadnjega vlaka ob pravem času opazil signale in napol vse sile, da ustavi svoj vlak. To se mu je deloma tudi posrečilo, vendar pa se je lokomotiva le zadela v prvi vlak. Poškodovana je bila lokomotiva in en vagon. K sreči se ni noben vagon iztiril in zato promet ni bil prekinjen. Škoda znaša okrog 30.000 Din.

Vrtinarsko predavanje ljubljanske podružnice Sadjar in vrtinar društva. V torek, 11. t. m. ob 20 bo predaval na šentjakobski šoli šef hig. zav. dr. Ivo Pirc o pomenu zelenjadi in sadja za naše zdravje.

★ Dr. Derč se je vrnil s študijskega potovanja in zopet ordinira.

Iz Maribora.

Reklama na mestnih avtobusih. Mestna občina mariborska razpisuje oddajo reklame za dva avtobusa tipa Saurer, ki vozita na progi Maribor—Celje oziroma za 15 drugih večinoma mestnih voz. Pri 4 avtobusih pride v poštev reklama tudi na dveh zunanjih straneh prilgažnega prostora na strehi, pri ostalih vozilih pa samo v notranjem prostoru in sicer v maksimalni velikosti 220 x 300 mm. Ponudbe naj se pošljejo tekom 8 dni na naslov mestnega avtobusnega prometa.

Pod lokomotivo se je hotel vreči pri železniškem prelazu na Tržaški cesti neki Josip R. V zadnjem trenutku je to opazil neki železniški uslužbenec, ki je nekoliko vinjenega kandidata smrti odvrgel od njegove namere.

Težko se je ponesrečil v tukajšnjih delavnicah drž. žel. monter Aleksander Sever. Pri premikanju je prišel z levo nogo tako nesrečno pod lokomotivo, da mu je odrezalo prvi in drugi prst. Odpremil so ga v bolnico.

Nezgoda. Pod kolo je prišla v Strossmajerjevi ulici 16 letna Josipina Tron. Pri padcu si je revica pretresla možgane in so jo morali prepeljati v bolnico.

Nesreča ali zločin? V nedeljo zvečer so privlekli pasantje iz Drave in sicer ob cesti iz Melja proti št. Petru neznanega mladeniča. Ugotovilo se je, da gre za 20 letnega zidarskega pomočnika Jožeta Nerata. Domneva se, da je po nesrečnem naključju padel v Dravo, ko se je v soboto zvečer vračal iz mesta domov.

Prepeljali so njegovo truplo v mrtvašnico na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Za zimsko porotno zasedanje so se razpisali še sledeči slučaj: dne 18. t. m. proti Antonu Kozjaku in Ivanu Presušku radi umora in goljufije, dne 21. t. m. pa proti Engelbertu Austu in Marku Prestinu radi umora.

Celo leta pridaničev so polovili te dni v Mariboru. Jato izmed njih imata na vesti vlom v trafiko Rak v Gradcu, ostali pa slovijo kot spretni tihotapci.

Spori

Pretekla dva dni se je vršilo tekmovanje na Gospodarski pokal. Navzlic poznemu terminu in dokaj slabemu vremenu je prireditev, ki je izrazito domoljubna, v moralnem oziru popolnoma uspela. Tekmovanje se je udeležilo šest klubov. Poset je bil zadovoljiv in je prireditev posetilo več vojaških odličnikov. V soboto sta nastopila sledeča para:

SK Ilirija: ZSK Hermes 7:1 (3:1). Obe moštvi sta nastopili z več rezervami, od katerih so one od Ilirije več ali manj zadovoljile. Hermes je pa imel rezervo, in še celo zelo šibke na najvažnejših točkah. Igra s. ma je bila na višku samo do 11 metrovke v 28. minuti, ko je Ilirija zvišala na 3:1. Do tu je bila igra odprta in je Hermes zastreljal več st. gurnih šans, med drugim so zgrešili celo prazen gol. Napaka Hermes je bila v tem, da je zopet v napadu igral samo notranji trio, kar je bilo za ta teren popolnoma zgrešena taktika. Ilirija je to kmalu uvidela in pričela igro s krili, ki se je tudi delno obnesla. Vseeno je pa rezultat malo prevelik in gresta dva gola absolutno na račun vratarja. Sodil je g. Cimperman dokaj dobro.

SSK Maribor: SK Svoboda 6:2 (4:1). Pri tej igri sta nastopili moštvi kompletni. V prvem polčasu se Maribor, kateri goji lepo kombinacijsko igro, nikakor ni mogel znajti na terenu. Kajti vse lepe poteze notranjega tria so bile vsled blata bresuspešne. Šele, ko se je pričelo igrati s krili in na prodore, je uspelo doseči izenačenje, vendar tega gola sodnik ne bi smel priznati vsled očitnega offside. Po tem голу je pa vsled nesigurnosti vratarja Maribor dosegel v teku 10 minut tri zaporedne lepe gole. Svoboda je v prvem polčasu lepo zaigrala, dosegla tudi s prvim napadom vodstvo, vendar je bil napad veliko premalo odločen in iz najbolj zrelih prilik ni bilo strela. Tudi 11 metrovko so zastreljali in tako si je Maribor, v polčasu, kjer je bila Svoboda enakovredna, na momente nadmočen nasprotnik že zasigural zmago. V drugem polčasu je pa Svoboda popustila, posebno krilci, vendar je obramba dobro čistila.

Vsled lahkega faula od strani levega krilca Maribora nad Boncljem se je spozabil igralec Svobode in istega naskočil, nakar so se vmešali še nekateri igralci, vendar je pa žut do sporta preprečil težje izgrede. Ne razumemo, zakaj naši sodniki — izvenzmi izjeme — rdi najmanjše stvari ustavljajo napad in s tem stranko dvojno oškodujejo, pravila vendar jasno predvidevajo odločbe za take slučaje.

V nedeljo sta nastopila sledeča para:

SK Grafika : SK Reka 4 : 0 (3 : 0). Reka je nastopila brez svojih najboljših moči bratov Baumlov in srednjega krilca Ježa. Pomanjkanje teh se je poznalo v celi igri, žoga se je nabijala brez smisla, napad se je pa omejil na poedinke akcije, ki pri odločni obrambi Grafike niso moge uspeti. Pri Grafiki se je s svojo premišljeno igro odlikoval Volmut. Rezultat odgovarja poteku igre, precej ležerno tekmo je pa odboj sodil g. Peva ek.

I. SSK Maribor : SK Ilirija 4 : 4 (3 : 1). Moštvi sta nastopili v sledečih postavah: Maribor: Geyer — Koren, Laznička — Hreščak, Kirbiš, Prevotnik — Stare, Bertonec, Unterreiter, Neizer, Prikeršek. — Ilirija: Rihar, Siška, Oman, Doberle, Košak — Kosenina, Zupančič, Jenko — Strehovec, Bergelez — Kreč. V obeh moštvih je bilo več rezerv in je igra ostala neodločena ter je srečen žreb poklonil Mariboru prekrasni pokal, ki so ga tudi po igri zaslužili. Ilirija, ki si je v prvem polčasu zasigurala vodstvo s 3 : 1, je zvišala v drugem polčasu celo na 4 : 1, a je končno prišlo do izenačenja. Mariborčani niso radi slabega ferena pokazali igre, kot je bilo pričakovati. V napadu je najbolj ugajalo levo krilo, Unterreiter kot srednji napadalec je ustrezal, samo igra malo preostro. Krilci so v drugi polovici si največ pripomogli, da je bilo doseženo izenačenje. Slabši so bili branilci. Pri Iliriji smo opazili v obrambi prejšnje levo krilo, ki je popolnoma zadovoljilo. Nesiguren je bil pa zopet Kreč in je kriv dveh golov. V krilih sta zadovoljila Kosenina in Jenko. Zupančič je bil pa slab, vsi trije so pa opovedali v drugi polovici. V napadu smo zopet videli Omana, ki je še dosti dobro igral. Doberle in Siška sta se izkazala za nevarna strelca, vendar Doberle ni bil v formi in je v lepših situacijah preveč okleval. Najboljše je bilo desno krilo in je menda to mesto sedaj za Hermanom končno dobro zasedeno. Na levem krilu je igral dober tehničar in taktik, vendar je dosti preslab tekač, da bi mogel stalno igrati na krilu. V skupni igri so mariborčani nadkriljevali Ilirijo, koje napad igra samo na — skoz. — Igra se je podaljšala za 2 krat 10 minut, ki tudi niso prinesle nobenemu moštvu zmage, kljub temu, da je bilo nudenih več prilik. Šele žreb je odločil v korist moštva, ki je zmago tudi zaslužilo. Sodil je g. Deržaj objektivno, grešil pa zelo v ustavljanju napada v ugodnih situacijah.

MARIBOR:

ASK Primorje : Železničari 6 : 2. Primorje je v lepem stilu zaigralo in zmago docela zaslužilo.

ZAGREB:

Zagrebaški Gradjanski je priredil na čast svojih najzaslužnejših igralcev Perše, Babiča in Vragoviča lep nogometni turnir, v katerem so sodelovala vodeča moštva Zagreba Hašk, Concordija, Viktorija in Gradjanski. V soboto so se srečali Gradjanski : Viktorija 4 : 1 (1 : 1) in pa Concordija : Hašk 4 : 2 (2 : 0).

Obe igri sta nudili dokaj slab sport, rezultat prve igre je malo previsok. V drugi je pa zmaga Concordije sicer upravičena, vendar je v splošnem presenetila. Obe moštvi sta nastopili z več rezervami, Concordija je pa preizkusila svoje nove akvizicije, ki so se docela obnesle.

Drugi dan sta na nastopila Hašk : Gradjanski 3 : 2 in pa Concordia : Viktorija 2 : 1. Hašk je v ponovni zmagi nad Gradjanskim pokazal igro, kakor so jo pričakovali že prošle nedelje. Iz tega turnirja je izšla kot zmagovalka Concordia in si osvojila jubilejni pokal.

BELORAD:

Jugoslavija : Jedinstvo 4 : 1. — Prijateljska tekma.

DUNAJ:

Sportklub : Austria 3 : 1. Sportklub si je s to zmago osvojil jesensko prvenstvo Dunaja. — BAC : Florisdril 1 : 0. — Tekma Rapid : Herta je bila pa radi slabega terena odpovedana.

ES

Naša senzacija prihodnjega tedna

129

Vse vrste po raznih cenah znamke:

„North British“ „Wimpassing“ Original Tretorn

HUMANIK

Liubljana, Dunajska cesta 1a, „PETOVIA“
 Maribor, Gosposka ulica 17
 Celje, Aleksandrova cesta 1
 Ptuj, Slovenski trg, „PETOVIA“

